

Gegus Ida

AZ ARANYHALAS TÓ

Ment, mendegélt a szegény ember, meg a felesége munkát keresni. Amint mentek, útjuk egy tó mellett vezetett el. Megálltak és szájtátva bámulták a szép tavat. De meg is bámulhatták, mert olyan szép tavat ritkán látni. Partját bársonyfű szegte be. Karcsú liliomok, meg kék szemű nefelejcs nézegették magukat a víz tükrében. A fehér habokkal arany és ezüst halak játszadoztak.

– Ej, de jó volna egy aranyhalat fogni! – mondja a szegény ember.

– A bizony jó volna – hagyja rá a felesége.

Nosza, a szegény ember hazaugrik és hoz egy horgot. Rászúr egy kövér dongót és beledobja a kék vízbe. Egyszer csak megrándul a zsinag s abban a pillanatban egy fájdalmas sikoltás hallatszott a víz alól. A szegény ember kirántotta a horgot, hát egy szép aranyhalacska csüngött rajta.

Nagyon megörültek mind a ketten az aranyhalnak s vitték haza nagy gyönyörűséggel. Egész úton azt számígtatták, hogy mit kapnak érte, s hogy mit vesznek azon a pénzen. Még össze is kaptak, mert a szegény asszony malacot akart, a szegény ember pedig lovat. Mondta is neki az asszony:

– Ember, ember, ne légy oly telhetetlen!

Hát, amikor hazaérnek, akkor veszik észre, hogy minden számításuk odavan, mert a halacska nagyon megsebezte a horog és alig piheg.

A szegény asszony elsiratta a malacot. A szegény ember, amint meghallotta, hogy a malacot siratja, ráfordult:

– Ugyan ne sirasd már azt a malacot, hanem inkább a lovamat, azt a szép pej lovat, amit vettem volna a vásáron és nem lett volna párja két határon.

Mikor jól kióbégatták magukat, akkor látták, hogy a halacska még mindig él.

Hátha még fölépül?

Gyorsan friss vízbe tették és gondosan ápolták. Nemsokára meggyógyult a halacska és vígan fickándozott a vízben.

A szegény ember meg a felesége nagy gyönyörűséggel nézegették a víg fickándozást és azon tűnődtek, hogy vigyék-e a piacra és mikor?

Egy este aztán elhatározták, hogy mégis elviszik, mert bizony rájuk fér az a kis pénz, amit érte kapnak s boldogan tértek nyugalomra.

Éjszaka a szegény ember nagy lubickolásra ébredt fel. Felült az ágyban és körülnézett a kis szobában, melyet a hold bevilágított. Amit látott, az olyan csodálatos volt, hogy nem is akart a szemének hinni.

A halacska nagy pacskolással kiugrott a vízből, megrázkódott és egy szép tündér lett belőle, fején gyémántkorona volt. A halból lett tündér elkezdett énekelni a fülemülénél szebben. Ezt énekelte:

*A fodros habocskák királynéja vagyok,
Gyémánt koronám, mint fényes csillag, ragyog.
Országom és hazám lenn a tó fenekén,
Oly szép, hogy párja nincs a földnek kerekén.*

*Szabadságom s házam, ha visszaadnátok,
Teljesíteném én a ti kívánságtok,
A fodros habocskák királynéja vagyok.
Gyémánt koronám, mint fényes csillag, ragyog.*

A szegény ember felköltötte a feleségét.

– Hallod-e, mit énekel a halból lett tündér?

Az asszony is csak hallgatta, hallgatta a tündér énekét s aztán megszólalt:

– Hej, ha tudnánk valami okosat kérni, de boldogok lennénk!

A halból lett tündér meghallotta és felelt rája:

– Három nap és három éjjel gondolkozzatok, s akkor jöjjetek el a tópartra, egy kis kavicsot vessetek a vízbe s arra én megjelenek, és kívánságtoknak eleget teszek.

Azzal ismét megrázkódott és hallá változott s ott pacskolt a vízben.

A szegény asszony, meg a szegény ember alig várta a reggelt, hogy a halacskát visszavihesse a tóba. Még alig pitymallott, amikor már talpon voltak s betették a halacskát egy üveg friss vízbe és megindultak vele. Mikor odaértek és beleeresztették a halacskát a vízbe, csak ámultak, bámultak, amint azt a nagy örömet látták. A halak mind odaúsztak és köszöntötték a királynét.

A szegény ember meg a felesége boldogan tért haza. Otthon három nap és három éjjel se nem ettek, se nem ittak, csak folyton azon gondolkoztak, hogy mit kívánjanak és mit ne, ha eljön a harmadik nap.

El is jött a szép nap s ők megindultak a tóhoz, anélkül, hogy, tudták volna, mit kérjenek. Forgattak a fejükben aranyhalas tavat, récelábon forgó várat, aranyos tollú madarat, tücsköt, bogarat, de egyben sem tudtak megállapodni. Mikor odaértek a tóhoz és beledobták a kavicsot, a szegény ember felsóhajtott:

– Ejnye, de belefáradtam a gondolkozásba, de jó volna soha el nem fáradni!

– Kívánságod meglesz – hallatszott a fodros habok közül –, egész életedben ismeretlen lesz előtted a fáradtság.

A szegény ember nagyon megijedt, hogy így szaván fogták, de már hiába, nem lehetett rajta segíteni, odasúgta, hát a feleségének:

– Te okosabb légy.

– Okosabb is voltam mindig és bár az lennék örökké!

– Kívánságod teljesült – hallatszott ismét a víz alól, – okosságod el nem hagy a síríg s azzal a fehér fodrocskák elsimultak és csendes lett a tó.

Szótlan s keserűséggel megtelt szívvel indultak haza, mert egyikük sem tehetett a másiknak szemrehányást. Együtt szalasztották el a szerencséjüket – gondolták és panaszkodtak nagy szomorúan s oly szerencsétlennek érezték magukat. Mikor hazaértek keserű könnyeket hullattak mind a ketten és hozzáláttak nehéz munkájukhoz, a verejtékes kenyérkeresethez.

Így folytak a napok, hónapok, mikor egyszer azt vették észre, hogy eddig oly nehéz életük könnyebbülni kezd.

A szegény ember keresve keresett munkás lett. Megbecsülték és gazdagon fizették a fáradhatatlan munkást.

Az okos, előrelátó asszony pedig bámulva látta, hogy a megtakarított fillérek száma egyre növekedik a ládafiában.

Csak most tudták meg, hogy mily jótévőjük volt a tündér s hogy Isten adta a nyelvükre azokat az akkor rossznak látszó gondolatokat, mert hiszen ha kértek volna kincset, aranyat, az elfogy, de a munka és az előrelátó okosság mindig megtermi a gyümölcsét.

(Az Én Újságom, 1896/38.)